

Minnesanteckningar från Riksantikvarieämbetets webbmöte

Torsdagen den 13:e september kl. 14-15

Tema: Transport och förflyttning av samlingar

Deltagare:

- Annika Carlsson, Riksantikvarieämbetet
- Emelie Svensson, Sveriges Järnvägsmuseum
- Ingela Chef Holmberg, Riksantikvarieämbetet
- Johanna Forsberg, Armémuseum
- Maria Ridderberg, Jönköpings läns museum
- Peter Berntsson, Jönköpings läns museum
- Susanne Nickel, Eskilstuna stadsmuseum
- Åza Fjällborg Jönköpings läns museum

Den här gången var temat: *Transport och förflyttning av samlingar*. Syftet med mötet var att delge varandra erfarenheter och tips kring temat. Här följer minnesanteckningar om vad som togs upp på mötet.

Hur många externa och interna transporter har museerna?

- Lite varierat hur många externa och interna transporter man har per år.
- Någon nämner ett 20-tal egna transporter och ett 10-tal externa transporter.

Använd extern transportfirma eller egen bil?

- Vissa har egen bil för transporter och kör för det mesta själva.
- Personalen är med och kontrollerar lassning och lossning som sköts av speditören
- Vissa sköra objekt lassar man själv.
- Lastbil körs av samlingspersonalen. Inga privata bilar.
- Det kan bli höga kostnader för små museer om de måste betala för externa transportfirmor. Ibland låter man dem köra föremål i egen bil.

Vilka krav ställs på externa transporter och transportfirmor?

- Vissa ställer krav på att ingen omlastning eller mellanlagring ska ske. Dock tillåter man samfrakt, annars skulle det bli för dyrt.
- Viktigt att ha tydliga villkor och vem som bär ansvaret är om något händer.
- Vissa anlitar alltid samma företag för att de är professionella och man litar på dem.
- Organisationen ICEFAT har höga krav på sina medlemmar. Se länk och information nedan.
- Ibland kan det bli problem när man låter andra, till exempel inlånaren, köra föremål om de visar sig inte ha klart med till exempel tullklareringar och klimatanpassningar. Det kan bli kostsamt om man ändå måste ordna med en annan transportfirma som akutåtgärd.

Olika hantering för olika sorters samlingar och föremålstyper?

- Lite olika hantering av högt värderade föremål.
- Vapentransporter kräver specialtillstånd. Personalen kan ha tjänsteleg och särskilda tillstånd.

Kurirer

- Varierar om man har kurir med i bilen.
- Kurir finns för det mesta på ankomstplats, men inte alltid.

Säkerhet

- Lite olika om säkerhetsansvarig finns med vid transporterna.
- Något museum har ingen säkerhetsansvarig.
- Satellitövervakade bilar förekommer.
- Överfallslarm på personalen utanför huset förekommer.
- Lyftanordningar, truckar, liftar används där de finns och behövs för säker arbetsmiljö.
- Regelbunden utbildning för lyftanordningar och annan utrustning.
- Ett exempel nämns där magasinisdörrar lämnades vidöppna då ingen var i lokalerna eftersom oklarheter fanns kring ansvar.

Policyer, riktlinjer och standarder

- Många har ingen separat transportpolicy utan mycket ingår i lånevillkoren. Vissa har börjat eller har rutiner för transport.
- Vissa har packpolicy, avsynings- och packprotokoll.
- Det finns en SIS/CEN-standard för packning och transport. Ingen av mötesdeltagarna känner till eller har tittat på standarden. Man litar på att transportörerna följer de standarder som finns. (se länk nedan)

Vem packar inför transport?

- Hos vissa packa konservatorerna allt.
- Hos vissa föremålsantikvarierna.
- Vissa packar alltid själva och lämnar ut själva. Transportfirman får inte komma in i magasinet.
- Arkivmaterial kan ibland packas av transportfirman.

Hur packar man inför transport?

- Ska vara lättpackat och säkert.
- Ibland använder man specialbeställda lådor.
- Gör vad som är säkrast för föremålet.
- Skickbestämning
- Avsyning av konservator.
- Packlådor står ofta kvar på inlånarens lokal. Inskrivet i låneavtalen att även packmaterialet ska förvaras bra och skadedjursfritt. Samma packmaterial används vid tillbakalämmandet.
- Packmaterial återanvänds.
- Ibland transporteras objekt utan förpackning för att det är lättare.

Tar man betalt för packmaterial?

- Ingår ofta i låneavgiften.
- Vissa tar betalt för packmaterial. Vissa föreningar sponsras med packmaterial eftersom de annars inte skulle ha haft råd. Låntagare tycker generellt att det är dyrt.
- Vissa tar betalt även för monteringsmaterial till exempel stödsdivor. Ofta klargjort i villkoren.
- Utlån kostar ofta mycket mer än vad som täcks av låneavgiften, men man vill ofta tillgängliggöra samlingarna.

Hur går flyttar inom museet till?

- Ibland inga rutiner om vem som får flytta saker internt.
- Småsaker flyttas av personalen.
- Vissa har egen bil för flytt mellan enheter.
- Vissa registrerar tillfällig placering i databasen främst vid utställning och utlån.
- Ibland finns lappsystem på hyllorna att man avlägsnat föremål. Ofta står det varför något har flyttats och av vem. Detta ska göras direkt men glöms såklart ibland bort.
- Större objekt som fordon flyttas ofta av specialenheter med specialkompetens.
- Ibland upplever man störst svårigheter när saker ska transporteras kortare sträckor eller inom museets väggar. Lite slarv kan förekomma.
- Ibland svårigheter när man tar hjälp av personal som inte är så vana vid att hantera föremål.

Vilken annan information relaterat till transport och förflyttning har museerna behov av?

- Mer information om de olika transportbolagen.
- Allmän checklista vad man bör tänka på vid transporter och val av transportfirma.
- Mer information om transporter utomlands. Hur går tullförfarandet till vid export? Vid vilken gräns sker det? Flödesbeskrivning efterfrågas.
- Mer och tydligare information kring utförseltillstånd. Förenklat förfarande är på gång. Är det klart? Vem ansvarar för att påskrivna exporttillstånd från Nordiska museet kommer tillbaka till rätt person?
- Vad gäller för internationella transporter via flyg?
- Hur får man med sig övrig personal i ett säkerhetstänk?

Stort tack för detta möte och alla bra berättelser, synpunkter och tips! Alla var överens om att det är en intressant mötesform. Vi uppmanar också att ta kontakt med varandra på andra sätt via mail och telefon.

Annika, och Ingela, Susanne

Länkar till saker som nämndes under mötet:

Bevarande av kulturarv – Packmetoder för transport: <https://www.sis.se/produkter/forpackningar-och-distribution/forpackningsmaterial-och-tillbehor/ssen159462011/>

Bevarande av kulturarv – Transportmetoder. <https://www.sis.se/produkter/forpackningar-och-distribution/varudistribution/ovrigt/ssen166482015/>

Spectrums process för transport, Nr 7: <https://www.raa.se/kulturarvet/foremal-och-samlingar/spectrum-en-standard-for-samlingsforvaltning/>

ICEFAT: <http://icefat.org/>

Information om ICEFAT:s från deras hemsida:

ICEFAT is an official, worldwide democratic organization representing **71** of the **finest independent art transportation firms** from **33 countries**. Each member specializes in handling and shipping works of art, artifacts and antiquities for museums, galleries and dealers, corporate and private collectors and the premier auction houses.

ICEFAT is dedicated to promoting **the highest standards of professionalism** in the field of **museum and gallery shipping**. We strive to foster effective communication and understanding between our members and our clients by providing an information network which allows for competitive alternatives in the area of art transportation.

For 40 years ICEFAT has hosted **annual conventions** where members meet to exchange ideas and establish relationships with associates worldwide in the field of packing, shipping and forwarding works of art, artifacts and antiquities.

The organization is comprised of a **select group of companies** who apply for membership and are supported unanimously by all other members.